

ARHITECTURA TRADIȚIONALĂ DIN VALEA DUNĂRII – MATERIALE ȘI TEHNICI DE CONSTRUCȚII

Ala Movileanu

Condițiile climaterice au determinat în Valea Dunării, construirea de case joase, cu un singur nivel. Evoluția locuinței a cunoscut toate formele întâlnite la casa țărănească: locuința semiîngropată din care s-a dezvoltat casa la suprafață cu una, două, trei sau mai multe încăperi.

Vechile sisteme de construcție au utilizat materiale locale și au fost executate de meșteri locali sau zonali.

Materialul folosit peste tot în regiune este lutul prelucrat pentru construcții în feluri diferite, sub forma pământului bătut în cofrage din lemn, adăugându-i-se straturi succesive de pământ umezit bine tasat cu maiul și uscate succesiv. Bineînțeles că o asemenea casă se construia numai în anotimpul călduros. Construcțiile din pământ bătut erau suficient de solide, durau în timp (100 – 200 de ani), oferind condiții foarte bune de izolare termică.

Din amestecul de lut cu apă și paie tocate se obținea ceamurul, care bătut în tipare forma ziduri de 40 cm. grosime cu aceleași calități din pământ bătut.

Dacă la primul sistem baterea se făcea continuu și cât mai rapid pentru a se realiza un zid cât mai omogen, la zidurile din ceamur bătut, uscarea fiecărui strat dura 2-3 zile.

Zidăria din chirpici, cea mai frecventă în zonă, se utilizează și în prezent în mai toate satele din Valea Dunării de Jos. Chirpicii se obțin din lut în amestec cu paie tocate sau pleavă, puse în tipare, uscați la soare și zidiți tot cu lut înmuiat.

Casele se mai construiau din paiantă. În acest caz, se executa scheletul casei fixat în stâlpi de lemn așezați pe o temelie de piatră sau furci din lemn îngropate în pământ. Stâlpii se leagă între ei cu lețuri sau nuiiele, în spațiul format îndesându-se lutul, adăugându-se bulgări de ceamur pe ambele fețe, materialul se realiza cu mâna sau cu drișca. Astfel se realiza tencuiala pereților (“se bulgărea”). Peste tencuială se aplică un strat subțire de lipitură de pământ (“se lipește”) și apoi se văruieste.

Lutul înmuiat cu apă suporta mai multe faze de prelucrare, în ordine după “dospiri”, “tăiere”, „batere cu maiul”, „călcarea cu picioarele” (pentru aceasta se mai foloseau animalele: cai și măgari) de mai multe ori, în sensuri diferite, pentru a obține o cât mai bună frământare, materialul devenind omogen.

Construcțiile din lut se finisau în exterior cu patru straturi de același material: “îmbulgărea” din pământ în amestec cu plava mărunță, „zgâriatul”, care presupune aplicarea unui strat mai subțire de pământ cu pleavă, „lipeala dreaptă”, din pământ cu bălegar de cal întinsă cu mâna și în final văruiala împrăștiată în fiecare an.

În zona menționată localnicii foloseau frecvent termenul de casă cu pereți din gard, ceea ce presupune ridicarea scheletului la dimensiunile casei din nuiele groase, mai rar pe stâlpi verticali. Astfel de pereți se bulgăreau cu ceamur.

Material mai rar în zonă îndeosebi lemnul de esență tare utilizat în construcții durabile, acesta nu lipsește din arhitectura tradițională fiind folosit la tălpile casei, stâlpii care alcătuiesc suportii pereților și prispelor, grinzile tavanelor, planșeele și balustradele, șarpante, garduri cu învelitoare.

La acoperișuri s-a folosit trestia (ea se mai întrebuințează și în prezent pentru învelirea unor acareturi) sau strujeni de porumb, paie, olanele și ulterior tabla.

În arhitectura locului utilizarea materialelor tradiționale a dat de multe ori rezultate valoroase. S-a realizat o locuință durabilă având continuitate în timp, bine termoizolată, adaptată la condițiile climei și de cele mai multe ori, nefiind lipsită de realizări artistice.

Bibliografie

1. Fl.Stănculescu, Ad.Gheorghiu, P.Stahl, P.Petrescu, *Arhitectura populară românească – Dobrogea*, Ed. Tehnică, București 1957
2. *Locuința sătească din România*, București 1989
3. C.Pătrașcu, A.Movileanu, *Materiale și tehnici tradiționale de construcții*, în *Știință și Tehnică*, nr.11, 1998
4. Idem *Aspecte privind arhitectura rurală din Bărăgan*, în *Ialomița III*, Studii și Comunicări de istorie, arheologie, etnografie, Slobozia 2000.